

نقش پیش‌بینی‌کننده سبک‌های دلبستگی در طلاق عاطفی و رضایت زناشویی در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهرستان بندرعباس

کیمیا قنبری^{۱*}، مجید محمود علیلو^۲، عباس بخشی‌پور رودسری^۲

۱. کارشناسی ارشد، گروه روانشناس بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲. استاد، گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

* نویسنده رابط: kimiaghanbari917@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۱۱

چکیده

زمینه و هدف: سبک‌های دلبستگی (ایمن، اجتنابی و دوسوگرا) تفاوت‌های اساسی در بازنمایی‌های ذهنی عشق رمانتیک بزرگسالان می‌شود. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش پیش‌بینی‌کننده سبک‌های دلبستگی در طلاق عاطفی و رضایت زناشویی در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهرستان بندرعباس انجام گرفت.

روش کار: مطالعه حاضر یک طرح توصیفی-تحلیلی از نوع همبستگی است. جامعه آماری زنان و مردان مراجعه‌کننده به مراکز بهداشت و پایگاه‌های سلامت شهر بندرعباس بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس که محدودکننده تعمیم‌پذیری نتایج را رقم می‌زند، ۱۵۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش در این مطالعه مقیاس‌های سبک دلبستگی هازن و شیور، طلاق عاطفی فیل و رضایت زناشویی انریچ بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه با نرم افزار SPSS-23 انجام شد.

نتایج: نتایج نشان داد که بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی همبستگی معناداری وجود داشت. بین سبک دلبستگی ایمن با طلاق عاطفی رابطه منفی معنادار وجود داشت ($p < 0/01$). بین سبک دلبستگی ناایمن (اضطرابی و دوسوگرا) با طلاق عاطفی رابطه مثبت معناداری وجود داشت. تحلیل رگرسیون چندگانه گام به گام و همزمان برای پیش‌بینی رضایت زناشویی و طلاق عاطفی از طریق سبک‌های دلبستگی نشان داد که سبک‌های دلبستگی سهم معناداری در پیش‌بینی رضایت زناشویی و طلاق عاطفی داشتند. از بین سبک‌های دلبستگی، سبک دلبستگی ایمن در پیش‌بینی رضایت زناشویی از توان بالاتری برخوردار بودند ($p < 0/01$).

نتیجه‌گیری: در نتیجه، به نظر می‌رسد که سبک دلبستگی ایمن می‌تواند از جمله عوامل پیش‌بینی‌کننده برای بروز نشانه‌های نارضایتی زناشویی و طلاق عاطفی باشد.

واژگان کلیدی: سبک دلبستگی ایمن، طلاق عاطفی، رضایت زناشویی، زوجین

مقدمه

زناشویی الگویی از هماهنگی اجتماعی در روابط زوجین است. اگر زن و شوهر بتوانند به شیوه مؤثر تعارضات را مدیریت کنند وجود تعارضات زیاد آسیب‌زا نمی‌باشد. تعارض در روابط زناشویی امری طبیعی است و هنگامی رخ

خانواده، واحد بنیادین جامعه و کانون اصلی رشد و تعالی است. خانواده سالم زمینه ساز اصلی حرکت تکاملی و رشد دهنده انسان است، از این رو سلامت و بهروزی یک جامعه را مرهون سلامت خانواده دانسته‌اند (۱). سازگاری

زوجین با والدینشان در دوران کودکی می‌باشد (۹).
Shaver and Hazan (۱۰) که از آن به عنوان سبک‌های
دلبستگی یاد می‌شود.

دلبستگی برانتظارت و جهان بینی افراد تأثیر می‌گذارد
و براساس روابط با مراقبین اولیه افراد بوجود می‌آید.
دلبستگی باعث شکل‌گیری انتظارات و طرحواره‌های کلی
افراد در روابطشان می‌شود (۱۱). سه نوع سبک دلبستگی
Attachment styles ایمن، سبک دلبستگی اجتنابی و
سبک دلبستگی دوسوگرا وجود دارد (۱۲). سبک‌های
دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا رابطه منفی با مؤلفه‌های
رفتاری، هیجانی و شناختی رابطه عاشقانه وجود دارد (۱۳).
در حالی که کودکان ایمن یاد می‌گیرند انتظار پاسخ مداوم
به نشانه‌های احساسی خود را داشته باشند؛ به کودکان نایمن
یاد داده می‌شود که هنگام ارائه این نشانه‌ها از مراقبین خود
انتظار توجه انتخابی داشته باشند. دلبستگی اصلی‌ترین
وضعیت خارجی دانست که بر ارتقا تنظیم هیجان تأثیر
می‌گذارد (۱۴).

نتایج پژوهش مؤمن زاده و همکاران (۱۵) حاکی از آن
است که سبک دلبستگی ایمن با سازگاری زناشویی دارای
رابطه مثبت و معنادار دارد و سبک‌های دلبستگی اجتنابی و
دوسوگرا با سازگاری زناشویی دارای رابطه منفی و معنادار
می‌باشد. افراد دارای سبک دلبستگی ایمن؛ دارای اعتماد به
خود و دیگران‌اند؛ به آسانی رابطه برقرار می‌کنند؛ از
ارتباطات خود لذت می‌برند، نگران طرد شدن نیستند، دارای
ثبات، لذت و صداقت در روابط هستند و درباره خود و
دیگران احساس ارزشمندی دارند. افراد دلبسته دوسوگرا با
وابستگی بیش از حد و برخورد‌های تکانشی در روابط خود
به کیفیت روابط زناشویی‌شان آسیب وارد می‌کنند (۱۶).

از آنجایی که نوع روابط زوجین جهت افزایش کیفیت
زندگی مهم می‌باشد. بنابراین بررسی مشکلات و تعارضات
ایجاد شده در دوران زندگی زناشویی ضروری به نظر می-
رسد، زیرا با شناسایی و از بین بردن عوامل زمینه ساز
تعارض زناشویی مانند سبک‌های دلبستگی و طلاق عاطفی
می‌توان به زوجین کمک کرد تا مبنای مناسب تری را برای

می‌دهد که یکی از طرفین در رابطه ناراضی باشد (۲). در
یک رابطه زناشویی توافق نداشتن در بعضی مسائل امری
طبیعی است، اما زمانی که آسیب‌های پنهان درون خانواده
رخ دهد منجر به پدیده طلاق عاطفی Emotional
divorce خواهد شد، (حالتی که در آن زوجین از نظر
عاطفی از یکدیگر فاصله می‌گیرند، بدون اینکه به طور
رسمی از هم جدا شوند). در این صورت، زوجین هیچ
تمایلی به ترمیم رابطه زناشویی بینشان ندارند. بین زوجین
علاقه و صمیمیت از بین رفته و مانند هم‌خانه زیر یک سقف
زندگی می‌کنند (۳) که به نظر می‌رسد فرایند سازگاری بین
زوجین مختل شده است. در واقع، فرایند سازگاری مانند،
اصلاح و تغییر الگوهای تعاملی زوجین به منظور دستیابی
به حداکثر رضایت در رابطه را رضایت زناشویی Marital
satisfaction می‌دانند (۴).

رضایت زناشویی به ارزیابی کلی زوجین هنگام در نظر
گرفتن ابعاد مختلف ازدواجشان و میزان شاد بودن زوجین
از روابط زناشویی، تعریف می‌شود. رضایت زناشویی به
صورت یک طیف از میزان کم تا میزان زیاد در نظر گرفته
شده است. زمانی رضایت زناشویی رخ می‌دهد که وضعیت
موجود در روابط زناشویی با وضعیت مورد انتظار زوجین
منطبق باشد (۵). در این نوع از رابطه زناشویی ضعف در
ارتباطات احساسی و عاطفی وجود دارد (۶). این در حالی
است که رضایت زناشویی استحکام و سلامت بنیان خانواده
را تضمین می‌کند (۷). Rogers رضایت زناشویی را
احساس شادی، رضایت و ارضای نیازهای زوجین که به
صورت متقابل بر آورده می‌شود تعریف کرده است؛ که این
موارد پایه بسیاری از ازدواج‌ها می‌باشد. از نظر راجرز برای
بعضی افراد، ازدواج یک جعبه رمانتیک می‌باشد، برای بعضی
دیگر محدودکننده آزادی و برای بعضی دیگر جنبه حل‌کننده
مشکلات و آرامش می‌باشد (۸).

رضایت زناشویی یک مفهوم چند بعدی است و چندین
عامل در رضایت زناشویی تاثیرگذار است. یکی از عوامل
تاثیرگذار بر رضایت زناشویی، تجربه‌های اولیه زوجین با
والدین خود در دوران کودکی و یا نوع رابطه هیجانی

بود و هیچ گونه مخارج و هزینه ای برای شرکت کنندگان در برنداشت. این پژوهش دارای مجوز اخلاقی به شماره ۴۷۸۵۱۲۳/۴۷۱ از کمیته اخلاق دانشگاه تبریز می باشد. ابزار ذیل در این مطالعه به کار رفت.

پرسشنامه سبک دلبستگی هازن و شیور Hazan and Shaver: پرسشنامه سبک دلبستگی هازن و شیور در سال ۲۰۱۷ طراحی شده است و توسط بشارت در سال (۱۳۸۴) ترجمه و هنجار یابی شد. این آزمون، ابزاری خود گزارش دهی است که بر مبنای سبک های دلبستگی سه گانه ماری اینسورث (ایمن، اجتنابی و دوسوگرا) طراحی شده است (۱۷). این پرسشنامه بر اساس مقیاس ۷ درجه ای لیکرت می باشد. از نظر لوی و دیویس (۱۹۹۸)، همبستگی بین آزمون _آزمون مجدد برای دلبستگی اجتنابی ۰/۵۸، دلبستگی دوسوگرا -اضطرابی ۰/۶۵ و دلبستگی ایمن ۰/۴۸ می باشد. در نمونه ایرانی هنجاریابی شده پرسشنامه Hazan and Shaver برای همبستگی بین آزمون-آزمون مجدد بعد از یک ماه، دلبستگی ایمن ۰/۳۶۶، دلبستگی اجتنابی ۰/۵۶۱ و دلبستگی اضطرابی-دوسوگرا ۰/۷۲۴ بدست آمد (۱۸). ضریب آلفای کرونباخی که توسط Hazan and Shaver برای این پرسشنامه گزارش شده ۰/۷۸ است. روایی محتوا، روایی ملاک و روایی سازه این پرسشنامه مطلوب بدست آمده است.

پرسشنامه طلاق عاطفی Emotional Divorce scale: پرسشنامه طلاق عاطفی فیل، ۶۲ سوالی است که شامل سوالاتی در حوزه رابطه فردی، خصوصی و اجتماعی زناشویی می باشد. در این پرسشنامه شیوهی نمره گذاری پرسشنامه به این صورت می باشد که به پاسخ سؤالات زوج نمره ۱ و به پاسخ سؤالات، نمره صفر تعلق می گیرد. در ایران پرسشنامه طلاق عاطفی فیل توسط علیلو و همکاران (۱۹) ترجمه و هنجاریابی شده است. پرسشنامه طلاق عاطفی فیل دارای آلفای کرونباخ ۰/۹۳ می باشد.

پرسشنامه رضایت زناشویی ENRICH Questionnaire: پرسشنامه رضایت زناشویی ENRICH، توسط اولسون، فورنیر و دراکمن در سال

رضایت و سازگاری زناشویی خود و عدم ایجاد طلاق عاطفی ترسیم کنند. بنابراین با توجه به آنچه که بیان شد و هم چنین کمبود پژوهش های داخلی در ارتباط بین متغیرهای این مطالعه، هدف این پژوهش بررسی نقش پیش بینی کننده سبک های دلبستگی در طلاق عاطفی و رضایت زناشویی در زوجین مراجعه کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهرستان بندرعباس بود.

روش کار

پژوهش حاضر توصیفی-تحلیلی از نوع همبستگی است. شرکت کنندگان در پژوهش حاضر زنان و مردان مراجعه کننده به مراکز بهداشت و پایگاه های سلامت شهر بندرعباس بود. از این جامعه آماری نمونه ای به حجم ۱۸۰ نفر به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند که در نهایت با حذف داده های مخدوش (حدود ۳۰ پرسشنامه ناقص بودند)، ۱۵۰ پرسش نامه وارد تحلیل شد. از جمله ویژگی های دموگرافیک گروه نمونه شامل جنسیت، سن، سطح تحصیلات، سن زمان ازدواج و مدت زمان ازدواج ثبت شده است. معیارهای ورود به پژوهش شامل متاهل بودن، دامنه سنی ۲۵ تا ۴۵ سال، مراجعه به مراکز بهداشت و پایگاه های سلامت و ساکن شهر بندرعباس؛ و معیارهای خروج عدم تکمیل پرسشنامه ها و عدم تمایل به همکاری بود. شیوه جمع آوری داده ها بدین قرار بود، با حضور در تعدادی از مراکز بهداشت و پایگاه های سلامت شهر بندرعباس، از افراد مراجعه کننده دعوت به همکاری برای شرکت در پژوهش شد و افرادی که رضایت داشتند، از آن ها رضایت کتبی اخذ شد و پرسشنامه ها در اختیار آن ها قرار داده شد. سپس با بیان توضیحاتی درباره اهداف پژوهش و محرمانه بودن پاسخ آن ها، از شرکت کنندگان خواسته شد به پرسشنامه ها پاسخ دهند. پاسخ به سؤالات اختیاری بوده و افرادی که تمایل به همکاری در پژوهش داشتند به سؤالات پاسخ داده اند. در طراحی سؤالات به شرکت کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات استخراج شده و نام آن ها، به صورت محرمانه می باشد. پرسش نامه ها ساده و فاقد هرگونه ضرری برای فرد

نتایج مندرج جدول ۲ نشان می‌دهد که میانگین و انحراف معیار نمره سبک دلبستگی ایمن $1/93 \pm 3/89$ ، سبک دلبستگی اجتنابی $1/93 \pm 3/45$ ، سبک دلبستگی دوسوگرا $1/92 \pm 4/35$ ، نمره کل رضایت زناشویی $26/71 \pm 159/91$ و طلاق عاطفی $10/09 \pm 22/74$ می‌باشد. جدول ۲ ضریب همبستگی بین سبک‌های دلبستگی، طلاق عاطفی و رضایت زناشویی را نشان می‌دهد.

به طور کلی، نتایج همبستگی (جدول ۳) نشان می‌دهد که طلاق عاطفی با دلبستگی ایمن ($r = -0/31$) رابطه معنادار دارد ($p < 0/05$)، با دلبستگی اضطرابی ($r = 0/47$) و دلبستگی دوسوگرا ($r = 0/51$) رابطه معناداری دارد ($p > 0/01$). رضایت زناشویی با دلبستگی ایمن ($r = 0/52$)، دلبستگی اضطرابی ($r = -0/36$) و دلبستگی دوسوگرا ($r = -0/39$) رابطه معنادار دارد ($p < 0/01$). که در این بین رابطه طلاق عاطفی با دلبستگی ایمن، رابطه رضایت زناشویی با دلبستگی اضطرابی، دلبستگی دوسوگرا منفی بود (جدول ۲).

قبل از تحلیل داده‌ها به بررسی پیش فرض‌های رگرسیون چندگانه پرداخته شد. طبق نتایج، تمامی متغیرهای پژوهشی با توجه به آزمون کلموگروف اسمیرنوف Kolmogorov-Smirnov سطح معناداری آن‌ها بزرگتر از $0/05$ می‌باشد ($p > 0/05$). این بدان معناست که متغیرهای پژوهش دارای توزیع نرمال می‌باشند. روش‌های بررسی رابطه خطی بین متغیرهای مستقل، با شاخص تولرنس Tolerance و VIF محاسبه شد. نتایج نشان داد که مقادیر تولرنس ($0/702$) بزرگ بوده (بیشتر از $0/1$) که نشان دهنده عدم وجود هم خطی است. فرض استقلال خطاها با بررسی مقدار آماره‌ی دورین و اتسون-Durbin Watson برابر $1/916$ بوده است. از آن‌جا که این مقدار بین $1/5$ و $2/5$ می‌باشد می‌توان نتیجه گرفت که فرض استقلال داده‌ها رعایت شده است. به منظور بررسی پیش بینی رضایت زناشویی براساس سبک‌های دلبستگی از رگرسیون گام به گام استفاده شد که سبک‌های دلبستگی (ایمن، اضطرابی و دوسوگرا) وارد تحلیل شدند (جدول ۴).

۱۹۸۲ برای اندازه گیری رضایت زناشویی و تغییراتی که در خانواده بوجود می‌آید طراحی شده است. در این پژوهش از فرم کوتاه ۴۷ سوالی رضایت زناشویی ENRICH که شامل ۱۲ مقیاس (پاسخ قراردادی، رضایت زناشویی، موضوعات شخصیتی، ارتباط زناشویی، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های مربوط به اوقات فراغت، روابط جنسی، ازدواج و بچه‌ها، بستگان و دوستان، نقش‌های مربوط به برابری زن و مرد و جهت گیری عقیدتی) می‌باشد. در این پرسشنامه از مقیاس ۵ درجه لیکرت (کامل موافق، موافق، نه موافق و نه مخالف، مخالف، کاملاً مخالف) استفاده می‌شود. نمره کل رضایت زناشویی از جمع خرده مقیاس‌ها حاصل می‌شود. تفسیر جمع نمرات بدست آمده در پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (نمره‌های کمتر از ۳۰ نشان دهنده میزان نارضایتی زیاد رضایت زناشویی، نمره بین ۳۰ تا ۴۰ عدم رضایت زناشویی، نمره بین ۴۰ تا ۶۰ رضایت زناشویی متوسط، نمره بین ۶۰ تا ۷۰ رضایت زناشویی زیاد و نمره بالاتر از ۷۰ رضایت بسیار زیاد در روابط زناشویی را نشان می‌دهد. ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۹۵ می‌باشد. و روایی ملاک این پرسشنامه قابل قبول است (۰/۲۰). در نهایت، داده‌های جمع‌آوری شده به نرم افزار SPSS وارد شد و با شاخص‌های مرکزی و پراکندگی آمار توصیفی شامل فراوانی، میانگین و انحراف معیار و آمار استنباطی شامل رگرسیون چند متغیره در سطح معناداری $0/05$ تجزیه و تحلیل شد.

نتایج

نمونه پژوهش حاضر شامل ۱۵۰ نفر در دامنه سنی ۲۵ تا ۴۵ سال با میانگین و انحراف معیار $34/77 \pm 4/7$ قرار داشتند. از بین افراد شرکت‌کننده، ۷۵ نفر (۵۰٪) مرد و ۷۵ نفر (۵۰٪) زن بودند. اطلاعات دموگرافیک شرکت‌کننده‌ها در جدول ۱ ارائه شده است. نتایج مندرج جدول ۲ میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهشی را نشان می‌دهد.

دلبستگی سهم معناداری در پیش بینی رضایت زناشویی و طلاق عاطفی دارند. از بین سبک های دلبستگی، سبک دلبستگی ایمن در پیش بینی رضایت زناشویی از توان بالاتری برخوردار بودند.

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش پیش بینی کننده سبک های دلبستگی در طلاق عاطفی و رضایت زناشویی در زوجین مراجعه کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهرستان بندرعباس انجام شد. نتایج این مطالعه داد نشان داد که سبک های دلبستگی سهم معناداری در پیش بینی رضایت زناشویی و طلاق عاطفی دارند. این یافته ها با مطالعات (۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸) همسو است. در تبیین این یافته می توان بیان داشت؛ سبک دلبستگی شیوه برقراری ارتباط، صمیمیت و عشق را تعیین می کند. افراد دارای سبک دلبستگی ناایمن در روابطشان به شیوه نامناسب مسائل را حل می کنند و تمایل به نزاع در روابط دارند. همچنین این افراد بازنمایی منفی از خود و دیگران دارند و در روابطشان دائم ترس از رها شدن و طرد شدن دارند و در حین حال به دنبال نزدیکی و اطمینان از دیگران هستند (۲۹). افراد با سبک دلبستگی ناایمن با فاصله گرفتن، نشخوار فکری و توجه به محرک های ناراحت کننده باعث تجربه عاطفی منفی می شوند و در نتیجه کیفیت روابط زناشویی و رضایت زناشویی کاهش می یابد (۲۶).

در افراد مختلف، میزان رضایت زناشویی متفاوتی بر اساس نوع سبک دلبستگی (ایمن، ناایمن اجتنابی یا دوسوگرا) وجود دارد. افراد با سبک دلبستگی ایمن چه مرد و چه زن، رضایت زناشویی بالاتری نسبت به سبک های دیگر دلبستگی دارند و زمانی که زن و شوهر سبک دلبستگی ایمن دارند رضایت زناشویی بالاتری نسبت به زوج هایی که یکی یا هر دو آن ها دارای سبک دلبستگی ناایمن (اجتنابی یا دوسوگرا) دارند. همچنین نتایج پژوهش های قبلی نشان می دهد زمانی که سبک های دلبستگی متجانس باشد به عبارتی زن و شوهر هر دو دارای سبک دلبستگی ایمن یا هر

نتایج جدول ۴ نشان می دهد که میزان F محاسبه شده تحلیل واریانس رگرسیون رضایت زناشویی بر اساس سبک های دلبستگی (ایمن، اضطرابی و دوسوگرا) در سطح معنادار بوده ($p < 0/01$) و حاکی از این است که این متغیرها رضایت زناشویی را تبیین می کنند. ضرایب تأثیر و آماره t پیش بینی رضایت زناشویی بر اساس رگرسیون گام به گام در جدول ۵ نشان داده شده است.

نتایج ضرایب رگرسیون گام به گام مربوط به توان پیش بینی سبک های دلبستگی در رابطه با رضایت زناشویی نشان می دهد. رگرسیون گام به گام می تواند جایگزین رگرسیون چندگانه سلسله مراتبی باشد. این روش، مشخص می کند کدام متغیر پیش بین بهتر از دیگر متغیرها می تواند متغیر ملاک را پیش بینی کند، سپس متغیر دوم انتخاب می شود و غیره، چنان چه متغیر پیش بین اثر غیر معنادار داشته باشد، از مدل حذف می شود. بنابراین با رگرسیون گام به گام مشخص می شود متغیرهای سبک های دلبستگی (ایمن، اضطرابی و دوسوگرا) به چه ترتیبی می تواند رضایت زناشویی را پیش بینی کنند، که با توجه به ضرایب بتا و مقدار t ، سبک های دلبستگی به ترتیب ضریب تأثیر استاندارد آن ها برابر با ایمن ($\beta = 0/34$)، اضطرابی ($\beta = 0/27$) و دوسوگرا ($\beta = 0/21$) در سطح $P < 0/01$ معنادار است. چنین یافته ای حاکی از این است که سبک دلبستگی ایمن در پیش بینی رضایت زناشویی از توان بالاتری برخوردار است (جدول ۴). به منظور بررسی پیش بینی طلاق عاطفی بر اساس سبک های دلبستگی از رگرسیون چندگانه همزمان استفاده شد که سبک های دلبستگی (ایمن، اضطرابی و دوسوگرا) وارد تحلیل شدند (جدول ۶).

F محاسبه شده تحلیل واریانس رگرسیون طلاق عاطفی بر اساس سبک های دلبستگی در سطح معنادار نبوده ($F(3/149) = 2/120$) و حاکی از این است که این متغیرها واریانس طلاق عاطفی را تبیین نمی کنند (جدول ۵).

به طور کلی، نتیجه تحلیل رگرسیون چندگانه گام به گام و همزمان برای پیش بینی رضایت زناشویی و طلاق عاطفی از طریق سبک های دلبستگی نشان داد که سبک های

دو اجتنابی یا دوسوگرا باشند رضایت زناشویی آن‌ها بالاتر از زوج‌هایی می‌باشد که سبک دلبستگی آن‌ها غیرمتجانس است. در میان سبک‌های مختلف دلبستگی پایین‌ترین رضایت زناشویی متعلق به زوج‌هایی می‌باشد که یکی از آن‌ها سبک دلبستگی اجتنابی و دیگری دوسوگرا داشت (۳۰).

در واقع، درک زوجین از شدت، میزان و دامنه مشکلاتشان در رابطه زناشویی، میزان رضایت زناشویی را نشان می‌دهد. افراد با سبک دلبستگی ایمن نگران طرد شدن نیستند، به آسانی با افراد دیگر ارتباط برقرار می‌کنند و عاطفه مثبت بیشتری نسبت به افراد با دلبستگی ناایمن در روابطشان تجربه می‌کنند؛ در نتیجه افراد با سبک دلبستگی ایمن درک مثبت‌تری از میزان و شدت مشکلات در روابط با همسرشان دارند و رضایت زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند (۳۱). افراد با سبک دلبستگی دوسوگرا با وابستگی بیش از حد و برخوردهای تکانشی در روابط خود به کیفیت روابط زناشویی آسیب وارد می‌کنند. برون‌ریزی هیجان‌ها و تکانشی بودن منجر به ایجاد مشکلاتی در روابط زوج‌ها می‌شود (۳۲، ۳۳).

نتایج پژوهش نشان داد بین سبک دلبستگی ایمن با طلاق عاطفی رابطه معنادار و معکوسی وجود دارد. در این راستا می‌توان به نتایج تران و سیمون، (۱۳) اشاره کرد. در طلاق عاطفی زوجین از یکدیگر تصور خوبی ندارند و دیگری را به صورت منفی می‌بینند. سبک‌های دلبستگی ایمن با شاخص‌های رفتاری، هیجانی و شناختی همبستگی مثبتی دارند. افراد دارای سبک دلبستگی ایمن عقیده دارند که افراد دیگر از لحاظ جسمی و عاطفی در مواقع ناراحتی در دسترس هستند و بازنمایی مثبتی از خود و دیگران دارند (۳۴، ۳۵).

هم‌چنین یافته‌ها نشان داد بین سبک دلبستگی ناایمن (اضطرابی و دوسوگرا) با طلاق عاطفی رابطه معناداری وجود دارد. این یافته‌ها با مطالعات (۱۵، ۳۶، ۳۷) همسو است.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که افراد دارای سبک دلبستگی ناایمن دوسوگرا، خود را به عنوان افرادی که به درستی از جانب دیگران درک نشده و دارای کمبود اعتماد به نفس هستند در نظر می‌گیرند و از این امر که دیگران آن‌ها را ترک کرده یا به طور واقعی دوست نداشته باشند، احساس نگرانی می‌کنند دلبستگی ناایمن در زوجین باعث می‌شود که فرد از عدم تعادل در احساسات و تعارضات برخوردار باشد و از آن‌جا که دلبستگی برای رشد سالم اهمیت حیاتی دارد، لذا این افراد در طول تعارضات شان با سایر افراد خصوصاً همسر رفتارهای منفی زیادی از خود نشان می‌دهند. در نتیجه افرادی که دارای رفتارهای منفی و عدم تعادل هستند، رضایت و آرامش کمتری دارند و گرایش به طلاق عاطفی در این زوجین بیشتر می‌باشد (۳۶). افراد با سبک دلبستگی ناایمن، به دلیل چسبندگی و مضطرب بودن در رابطه مطمئن نیستند که مورد علاقه دیگران هستند، لذا روابط غیرواقع بینانه و غیرمنطقی با دیگران برقرار می‌کنند. از این رو صمیمیت و تعهد در آن‌ها شکل نمی‌گیرد. سطح بالای اضطراب و نگرانی از طرد شدن در این افراد و میل به تنها بودن در روابط منجر به پاسخ‌های مختل در روابط عاطفی می‌گردد. بنابراین افراد با سبک دلبستگی ناایمن اضطرابی به دلیل خودپنداره ضعیف قادر به برقراری رابطه صمیمی و عمیق با دیگران نیستند. کسانی که در دوره کودکی دلبستگی مضطرب و ناایمنی داشته‌اند، همواره چنین نگرشی دارند که ممکن است شریک زندگی شان به اندازه‌ای که آن‌ها مایل‌اند، واقعاً آن‌ها را دوست نداشته باشند. این افراد درعین حال که تمایل دارند با همسر خود کاملاً یکی باشند، مضطرب، مردد و بی‌ثبات‌اند که این روند به کیفیت روابط زناشویی آنان آسیب جدی وارد می‌کند و طلاق عاطفی آنان را افزایش می‌دهد (۳۷).

این پژوهش دارای محدودیت‌هایی است از جمله اینکه؛ از روش‌های خودسنجی برای ارزیابی شرکت‌کنندگان استفاده شد که این روش می‌تواند تحت تأثیر قضاوت‌ها و سوگیری‌های ذهنی فرد قرار بگیرد. در تعمیم یافته‌های این پژوهش به مردان بهتر است دقت بیشتری شود چون اغلب

و طلاق عاطفی داشتند. از بین سبک های دلبستگی، سبک دلبستگی ایمن در پیش بینی رضایت زناشویی از توان بالاتری برخوردار بودند. در نتیجه افراد با سبک دلبستگی ایمن تصور مثبتی از طرف مقابلشان دارند و در صورت بروز مشکلات زناشویی در صدد حل آن مشکل تلاش می کنند و احتمال طلاق عاطفی در این افراد کمتر است.

تشر و قدردانی

این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد دارای مجوز اخلاقی به شماره ۴۷۱/۴۷۸۵۱۲۳ از کمیته اخلاق دانشگاه تبریز می باشد. بدین وسیله از کلیه زنان و مردان شهر بندرعباس که در انجام این پژوهش ما را یاری کردند قدردانی می شود.

تضاد منافع: نویسندگان اعلام می کنند هیچ گونه تضاد منافی ندارند.

شرکت کنندگان این پژوهش زن بودند. هم چنین پاسخ به سؤالات اختیاری بوده و افرادی که تمایل به همکاری در پژوهش داشتند به سؤالات پاسخ داده اند که این امر می تواند باعث سوگیری انتخاب شود بهتر است. بنابراین پیشنهاد می شود که در پژوهش های آتی از شیوه های دیگر مانند مشاهده و مصاحبه استفاده شود. بهتر است پژوهش های بعدی در شهرهای دیگر هم اجرا گردد تا امکان تعمیم نتایج افزایش یابد. در پژوهش آتی بهتر است به یه نسبت از شرکت کنندگان زن و مرد در پژوهش استفاده شود.

نتیجه گیری

بین سبک های دلبستگی، رضایت زناشویی و طلاق عاطفی همبستگی معناداری وجود داشت. همچنین سبک های دلبستگی سهم معناداری در پیش بینی رضایت زناشویی

جدول ۱- اطلاعات دموگرافیک شرکت کننده‌ها: مطالعه نقش پیش بینی کننده سبک های دلبستگی در طلاق عاطفی و رضایت زناشویی در زوجین مراجعه کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهرستان بندرعباس

فراوانی مطلق	
متغیر	
جنسیت	۵۰ مرد و ۵۰ زن
سن	۶۲ نفر (۲۵ تا ۳۵ سال)، ۸۸ نفر (۲۶ تا ۴۵ سال)
سطح تحصیلات	۲۸ نفر (دیپلم و پایین تر)، ۶۴ نفر (دیپلم تا لیسانس) ۵۸ نفر (فوق لیسانس و بالاتر)
سن ازدواج	۲۸ نفر (زیر ۲۰ سال)، ۷۶ نفر (۲۱ تا ۳۰ سال) ۴۶ نفر (بالای ۳۰ سال)

جدول ۲- میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهشی: مطالعه نقش پیش بینی کننده سبک های دلبستگی در طلاق عاطفی و رضایت زناشویی در زوجین مراجعه کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهرستان بندرعباس

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
سبک های دلبستگی	دلبستگی ایمن	۳/۸۹
	دلبستگی اجتنابی	۳/۴۵
	دلبستگی دوسوگرا	۴/۳۵
مولفه های رضایت زناشویی	موضوعات شخصیتی	۱۸/۰۸
	ارتباط زناشویی	۱۸/۱۳
	حل تعارض	۱۶/۸۵
	مدیریت مالی	۱۷/۹۱
	اوقات فراغت	۱۷/۱۵
	روابط جنسی	۱۷/۴۶
	ازدواج و فرزندان	۱۷/۶۸
	اقوام و دوستان	۱۷/۸۷
	جهت گیری مذهبی	۱۸/۷۹
طلاق عاطفی	نمره کل رضایت زناشویی	۱۵۹/۹۱
	طلاق عاطفی	۲۲/۷۴

جدول ۳- ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف معیار سبک های دلبستگی، رضایت زناشویی و طلاق عاطفی ($n=150$): مطالعه نقش پیش بینی کننده سبک های دلبستگی در طلاق عاطفی و رضایت زناشویی در زوجین مراجعه کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهرستان بندرعباس

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵
۱. دلبستگی ایمن	۱				
۲. دلبستگی اضطرابی	-۰/۰۳۹	۱			
۳. دلبستگی دوسوگرا	-۰/۱۸۲	۰/۳۵۷	۱		
۴. طلاق عاطفی	-۰/۳۱۴	۰/۴۶۹	۰/۵۱۱	۱	
۵. رضایت زناشویی کل	۰/۵۲۳	-۰/۳۶۴	-۰/۳۸۷	-۰/۷۶۹	۱
میانگین	۳/۸۹	۳/۴۵	۴/۳۵	۲۲/۷۴	۱۵۹/۹۱
انحراف استاندارد	۱/۹۳	۱/۹۳	۱/۹۲	۱۰/۰۹	۲۶/۷۱

** بیانگر $p<0/01$ ، * بیانگر $p<0/05$

جدول ۴- رگرسیون و تحلیل واریانس پیش بینی رضایت زناشویی براساس سبک های دلبستگی: مطالعه نقش پیش بینی کننده سبک های دلبستگی در طلاق عاطفی و رضایت زناشویی در زوجین مراجعه کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهرستان بندرعباس

SE	AdjR ²	R ²	R	P	F	Ms	df	SS	
۲۴/۵۸۶	۰/۱۵۳	۰/۱۵۹	۰/۳۹۹	۰/۰۰۰	۲۷/۹۵	۱۶۸۹۹/۶۰	۱	۱۶۸۹۹/۶۰	۱. سبک دلبستگی ایمن رگرسیون
۲۲/۸۱۸	۰/۲۷۱	۰/۳۲۰	۰/۵۳۰	۰/۰۰۰	۲۸/۶۴	۱۴۹۱۱/۹۰	۲	۲۹۸۲۳/۸۱	۲. سبک دلبستگی ایمن، رگرسیون دلبستگی اضطرابی
۲۲/۲۵۴	۰/۳۰۶	۰/۴۱۷	۰/۵۶۶	۰/۰۰۰	۲۲/۹۱	۱۱۳۵۰/۷۳	۳	۳۴۰۵۲/۱۹	۳. دلبستگی ایمن، رگرسیون اضطرابی و دوسوگرا

جدول ۵- ضرایب تأثیر، بتا و t پیش بینی رضایت زناشویی براساس سبک های دلبستگی: مطالعه نقش پیش بینی کننده سبک های دلبستگی در طلاق عاطفی و رضایت زناشویی در زوجین مراجعه کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهرستان بندرعباس

متغیر پیش بین	B	SE	Beta	T	P
۱ سبک دلبستگی ایمن	۵/۶۷	۱/۰۷۳	۰/۳۹۹	۵/۲۸	۰/۰۰۱
۲ دلبستگی ایمن	۵/۴۸	۰/۹۹۷	۰/۳۸۵	۵/۴۹	۰/۰۰۱
اضطرابی	-۴/۸۴	۰/۹۷۲	-۰/۳۴۹	-۴/۹۸	۰/۰۰۱
۳ سبک دلبستگی ایمن	۴/۹۶	۰/۹۸۸	۰/۳۴۹	۵/۰۲	۰/۰۰۱
دلبستگی اضطرابی	-۳/۷۸	۱/۰۱۵	-۰/۲۷۳	-۳/۷۳	۰/۰۰۱
دلبستگی دوسوگرا	-۲/۹۸۱	۱/۰۲۰	-۰/۲۱۷	-۲/۹۲	۰/۰۰۴

جدول ۶- رگرسیون و تحلیل واریانس پیش بینی طلاق عاطفی براساس سبک‌های دلبستگی: مطالعه نقش پیش بینی کننده سبک های دلبستگی در طلاق عاطفی و رضایت زناشویی در زوجین مراجعه کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهرستان بندرعباس

SE	AdjR ²	R ²	R	P	F	Ms	df	SS	
۱۰/۶۶۰	۰/۰۲۲	۰/۰۴۲	۰/۲۰۴	۰/۱۰۰	۲/۱۲۰	۲۴۰/۸۸	۳	۷۲۲/۶۵	رگرسیون
						۱۱۳/۶۳	۱۴۶	۱۶۵۹۰/۰۴	باقیمانده
							۱۴۹	۱۷۱۳۱۲/۶۹	کل

References

1. Goldenberg H, Goldenberg I. Family therapy: An overview Cengage learning. Translated by Hamid Reza Hossein Shahi Barvati, Siamak Naqshbandi and Elham Arjmand. (1389), Tenth edition, Tehran: Ravan Publishing, 2012. [Persian]
2. Moradi A, Yazdanbakhsh K, Basasi A. Prediction of marital conflict based on psychopathology, attachment and forgiveness styles. *Journal of Psychological Sciences*. 2017; 15(60):518-531. [Persian]
3. Moazzen M, Sedaghatifard M. The Structural Model of Predicting Marital Satisfaction based on the Attitude towards Divorce and the Justification of Extramarital Relationships in the Students of Islamic Azad University of Garmsar Branch. *Journal of Health Promotion Management*. 2025; 13(5):93-104. [Persian]
4. Kim J, Hwang S. The asymmetric effects of improving and declining marital satisfaction on cognitive function. *Journal of Marriage and Family*. 2024 Aug;86(4):887-909.
5. Kazemian Marvi T. Examining the relationship between cognitive emotion regulation strategies and marital satisfaction; The mediating role of marital adjustment, 2018. [Persian]
6. Qaracha M, Azadi Sh, Afrasiabi Sh. Spouse abuse and quality of life of married women. *Thought and Behavior Quarterly*. 2013; 5(19). [Persian]
7. Valipour Sheikhi, Z, Mirdrikvand F. Investigating the effectiveness of emotion regulation training on reducing marital violence and increasing marital adjustment in couples with marital conflict. *Journal of Psychiatric Nursing*. 2018;7(1):81-75. [Persian]
8. Khodabakhshi Koolaei A. Comparing the gender role of androgen with male and female gender roles and investigating their relationship with internal and external sources of control and self-respect in female and male students of Allameh Tabatabai University in Tehran, master's thesis of Allameh Tabatabai University, 2002. [Persian]
9. Soughandi A, Mohamad Bagher A. Investigating the relationship between the meaning of life and marital satisfaction and psychological flexibility of couples. *Journal of Psychology New Ideas*. 2024 May 10;20(24):1-4. [Persian]
10. Hazan C, Shaver P. Romantic love conceptualized as an attachment process. In *Interpersonal development* 2017; 283-296 Routledge.
11. Blalock DV, Franzese AT, Machell KA, Strauman TJ. Attachment style and self-regulation: How our patterns in relationships reflect broader motivational styles. *Personality and Individual Differences*. 2015 Dec 1;87:90-8.
12. Ainsworth MD, Blehar MC, Waters E, Wall SN. Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. *Psychology Press*, 2015 Jun 26.
13. Tran S, Simpson JA. Prorelationship maintenance behaviors: the joint roles of attachment and commitment. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2009 Oct;97(4):685.
14. Martins LB, Marengo LA, Casalecchi JG, de Almeida Figueiredo MJ, Silva Júnior MD. A systematic review of the relationship between marital satisfaction and adult's attachment

- styles: An evolutionary and cross-cultural perspective. *Trends in Psychology*. 2023 Aug 28;1-27.
15. Mominzadeh F, Mazaheri MA, Vahidi M. The relationship between irrational thoughts and attachment patterns with marital adjustment. *Family Research Quarterly*. 2005; 1(4): 378-369. [Persian]
16. Bartholomew K, Horowitz LM. Attachment styles among young adults: a test of a four-category model. *Journal of personality and social psychology*. 1991 Aug;61(2):226.
17. Hazan C, Shaver P. Romantic love conceptualized as an attachment process. In *Interpersonal development*. 2017; 283-296. Routledge.
18. Pakdaman S. Investigating the relationship between attachment and sociability in adolescence. PhD thesis in psychology, University of Tehran, 2001. [Persian]
19. Mahmoud Alilou M, Madani Y, Pourali T, Haghighat M. Examining the psychometric properties of Phil's Emotional Divorce Questionnaire in Iranian couples. The first national congress of family psychology is a step in drawing the ideal model of the family, 2013. [Persian]
20. Ahadi H, Homan HA, Kushki Sh, Shah Nazari M. Psychometric characteristics of marital satisfaction questionnaire. *Psychological Research Quarterly*. 2011; 4(14): 115-101. [Persian]
21. Sorkhabi Abdulmaleki M, Dokanifard F, Bebody M. Predicting emotional divorce based on attachment styles and metacognitive beliefs in women: the mediating role of marital burnout. *Applied family therapy*. 2022;3(3):562-536. [Persian]
22. Mousavi Khorrami Z, Dokanifard F, Khakpour, R. Presenting a model for predicting emotional divorce based on attachment styles and sexual performance in married women: the mediating role of emotional intelligence. *Applied Family Therapy Quarterly*. 2021;2(3): 25-50. [Persian]
23. Basharat MA, Ganji P. The moderating role of attachment styles in the relationship between emotional ataxia and marital satisfaction. *Principles of mental health*. 2011; 14(56): 324-35. [Persian]
24. Timuri Asfichi A, Lavasani M.Gh, Bakshaish AR. Prediction of marital satisfaction based on attachment styles and self-differentiation. *Research family*. 2011; 8(4):463-441. [Persian]
25. Lau W, Peterson CC. Adults and children with Asperger syndrome: Exploring adult attachment style, marital satisfaction and satisfaction with parenthood. *Research in Autism Spectrum Disorders*. 2011 Jan 1;5(1):392-9.
26. Raga-ei AR, Nay-yeri M, Sedaghati S. Attachment styles and marital satisfaction.
27. Meyers SA, Landsberger SA. Direct and indirect pathways between adult attachment style and marital satisfaction. *Personal Relationships*. 2002 Jun;9(2):159-72.
28. Ebrahimi E, Ali Kimiaei S. The study of the relationship among marital satisfaction, attachment styles, and communication patterns in divorcing couples. *Journal of Divorce and Remarriage*. 2014 Aug 18;55(6):451-63.
29. Pietromonaco PR, Beck LA. Adult attachment and physical health. *Current opinion in psychology*. 2019 Feb 1;25:115-20.

30. Khanjani Z, Aidi R. Investigation of marital satisfaction in different attachment styles. *Scientific-Research Quarterly of Psychology*. 2016; 2- 3. [Persian]
31. Abtahi MM. Attachment and emotion regulation: Changes in affect and vagal tone during stress. Kent State University, 2016.
32. Abbasi AR, Tabatabaei SM, Sharbaf HA, Karshki H. Relationship of attachment styles and emotional intelligence with marital satisfaction. *Iranian journal of psychiatry and behavioral sciences*. 2016 Sep;10(3).
33. Jensen M, Chassin L, Gonzales NA. Neighborhood moderation of sensation seeking effects on adolescent substance use initiation. *Journal of youth and adolescence*. 2017 Sep;46:1953-67.
34. Ferraro IK, Taylor AM. Adult attachment styles and emotional regulation: The role of interoceptive awareness and alexithymia. *Personality and Individual Differences*. 2021 Apr 1;173:110641.
35. Oskis A, Clow A, Hucklebridge F, Bifulco A, Jacobs C, Loveday C. Understanding alexithymia in female adolescents: The role of attachment style. *Personality and Individual Differences*. 2013 Jan 1;54(1):97-102.
36. Ghasemi Y, Fathi E. The role of self-differentiation and attachment styles in the prediction of marital intimacy. *Women and Family Studies*. 2020 Feb 20;12(46):77-109. [Persian]
37. Mansouri Z, Bagheri F, Dortaj F, Abolmaali Alhoseini K. Evaluation of the Predictive Model of Marital Intimacy Based on Attachment Styles with the Mediation of Love, Empathy, and Passion Styles in Married College Students of Islamic Azad University, Gachsaran Branch, Who Are Married. *Journal of Applied Psychological Research*. 2023 May 21;14(1):179-94. [Persian]

The Prediction of Emotional Divorce and Marital Satisfaction Through Attachment Styles in Couples Referring to Health Center in Bandar Abbas City

Kimiya Ghanbari^{*1}, Majid Mahmoudalilu², Abass Bakhshipour Roodsari²

1- MSc. Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

2- Ph.D. Professor, Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

*Corresponding Author: kimiaghanbari917@gmail.com

Received: Dec 22, 2024

Accepted: Dec 31, 2024

ABSTRACT

Background and Aim: Different attachment styles cause fundamental differences in the mental representations of romantic love in adults. The present study aimed to investigate the prediction of emotional divorce and marital satisfaction through attachment styles in couples referring to health centers.

Materials and Methods: The present study is a descriptive study. The statistical population was women and men referring to health centers and health bases in Bandar Abbas. Using the available sampling method, 150 people were selected as samples. The research tools in this study were Hazen and Shaver attachment style scales, Phil emotional divorce, and Enrich marital satisfaction. Data analysis was performed using Pearson correlation and multiple regression with SPSS 23 software.

Results: The results showed that there is a significant correlation between attachment styles and marital satisfaction. There is a significant relationship between secure attachment style and emotional divorce ($p < 0.01$). However, there was no relationship between insecure attachment style (anxious and ambivalent) and emotional divorce. Stepwise and simultaneous multiple regression analysis to predict marital satisfaction and emotional divorce through attachment styles showed that attachment styles have a significant contribution in predicting marital satisfaction and emotional divorce. Among attachment styles, secure attachment style had a higher power in predicting marital satisfaction ($p < 0.01$).

Conclusion: As a result, it seems that secure attachment style can be one of the protective factors for the occurrence of symptoms of marital dissatisfaction and emotional divorce.

Keywords: Secure, Ambivalent and Anxious Attachment Style, Emotional Divorce, Marital Satisfaction, Couples

Copyright © 2024 Tehran University of Medical Sciences. Published by Tehran University of Medical Sciences.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Non-Commercial 4.0 International license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.